

Austatud lugeja!

Käesolevaga jõuab teieni traditsiooniline tudenginumbrer või siis õigemini – number, mis sisaldab õigusteaduskonnas kaitstud magistritööde pinnalt kirjutatud artikleid *A. D.* 2018.

Protseduur selliste artiklite avaldamiseks on järgmine: lõputööde kaitsmiskomisjonid soovivad, noor jurist kas siis haarab sellest soovituselt kinni või mitte ning *Juridica* teeb esitatud kaastöödest oma valiku. Ehk siis: lugejani peaks jõudma parimatest parim. Kellel on muidugi ka tahet, nagu elus ikka.

Tunnustatud juristid on avalikkuse ees valutanud südant õigushariduse tuleviku pärast. Üks väide, mis sellejuures kõlab, on järgmine: parimad ei jää ülikooli juurde, vaid lähevad mujale. Kui me vaatame selle aasta tudenginumbreri tekste „Autorist“, siis jah: enamik nendest, kes enda hõivatuse kohta andmeid avaldada on soovinud, on töökohaks märkinud mõne advokaadibüroo. Põhjus, miks parimad ei jää ülikooli juurde, olevat ilmne: raha.

Tunnistan, et olen viimased nädalad veetnud Sokratese seltsis. Juhtusid lauale sellised raamatud ja olen selle juhuse üle väga õnnelik. Tema teadupärast tavatses õpetada küsimuste esitamise kaudu ja õpetamise eest raha ei võtnud. Sellises olukorras antakse mulle ehk andeks, kui esitan alljärgnevalt mõne küsimuse.

Kas me peaksime hoolitsema õigushariduse hea käekäigu eest? Kindlasti. Kas õigushariduses on probleeme? Kindlasti. Kas probleemid on rahas? Seda küsimust peaksime ilmselt lähemalt uurima.

Väidetakse, et probleem on palkades, konkreetsemalt nende konkurentsivõimelisuses. Selle viimase all mõeldakse võrdlust teiste õigusametitega. Kas see võrdlus on kohane? Aga äkki peaks võrdlema Eesti keskmisega, normaalseks äraelamiseks siin Maarjamaal vajalikuga, sama ülikooli teiste teaduskondade omaga, konkureerivate ülikoolidega vmt? Nendes küsimustes pole midagi uut, neid on õigusteaduskonnalt küsitud juba aastaid. Ei ole ju saladus, et sellised palgakäärid iseloomustavad mitmeid teisigi valdkondi. Miks juristid peaksid saama erikohtlemise osaliseks?

Üks advokaat ütles mulle mõni aeg tagasi kohtus: „Räägid küll õigusest ja õiglusest, aga kui kliendil raha otsa saab, räägid õigusabilepingu lõpetamisest. Kus on siis su õigus ja õiglus?“ Karmid sõnad, seda enam, et õiged. Kas õiged ka õigusteaduse sfääris: et kui ülikooli palgatase jääb teiste õigusametite omale alla, siis pühib iga endast lugupidav juuraõppejõud *alma mater*’i tolmu jalgadelt? Ehk teisisõnu: kas see on meie, juristide eripära olla läbinisti materiaalne? Kui nii, siis ei ole tõepoolest teist võimalust hoida juriste teaduse juures kui raha.

Ma ei ole nõus väidetega, mille loogiline tulem on, et juristide akadeemilise osa jumal on raha. See ei ole nii. Sest ehkki „raha paneb rattad käima“ ja „raha eest võib kõike saada“, teevad ka samad laulusõnad väga olulise mõõnduse – „raha eest ei saa sa südant“, „raha eest ei saa sa hinge“. Teaduses aga südame ega hingeta ei saa. Küll aga soovib ka teadlane – kui ta ei ole just Sokrates – saada väärrika töö eest väärikat tasu. Ja väärikat kohtlemist. Ka õigusteadlane. Nii ei tohi ülikool kurjasti ära kasutada teadlase armastust teaduse vastu ja teda palgaga nõökida. Aga teadlase palka ma praktiseeriva juristi omaga siiski ei võrdleks – oma kolm tilka verd on nad andnud erinevatele altaritele. Paraku.

Katrin Prükk